

3. ULUSAL DENİZ TURİZMİ SEMPOZYUMU

TÜRKİYE'DE YATÇILIK FAALİYETLERİNDE MAVİ KART UYGULAMASI VE UYGULAMADA YAŞANAN SORUNLAR

2016

Yrd. Doç. Dr. İlke KOŞAR DANIŞMAN
Araş.Gör. Elif KOÇ
Yrd. Doç. Dr. Alper KILIÇ

26-27 Şubat 2016

SUNUM PLANI

- Giriş
- Mavi Kart Sistemi Tanımı Ve Kapsamı
- Araştırmanın Amacı ve Yöntemi
- Araştırmanın Bulguları
- Sonuç ve Öneriler

GİRİŞ

Deniz turizminin önemli kollarından biri yat turizmidir.

Türkiye'nin turizm gelirlerinin %20'sinin yat turizminden gelmektedir (DTO, 2015).

Tablo 1: Türkiye'nin deniz turizmi altyapısı (DTO, 2015).

Deniz Turizmi Altyapı Bileşenleri	Sayı	Kapasite
Deniz turizmi kıyı tesisleri (yat limanları, belediye iskeleleri ve çekek yerleri)	69	25.000
Deniz turizmi araçları	42.500	

MAVİ KART SİSTEMİ TANIMI VE KAPSAMI

- **TC Çevre ve Şehircilik Bakanlığı** tarafından,
- 2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca **Gemilerden Atık Alınması ve Atıkların Kontrolü Yönetmeliği** kapsamında,
- **Balıkçı barınakları, yat limanları, çekek yerleri ve buna benzer kıyı tesislerine** gelen teknelere atık alım hizmetinin verilmesi, bu hizmetin takibinin sağlanması amacıyla Mavi Kart Sistemi oluşturulmuştur.
- **Gemi Atık Takip Sistemi-GATS** dışındaki deniz araçları için;

MAVİ KART SİSTEMİ TANIMI VE KAPSAMI (...)

- Ağustos 2011 tarihinde **Muğla (Fethiye ve Göcek)** ilinde pilot uygulama başlamış ve **2015** yılı itibariyle **tüm marina işletmeleri** için Mavi Kart uygulaması zorunlu hale gelmiştir (2016 itibariyle **tüm balıkçı barınakları** dahil).
- **56 farklı** kıyı tesisinde bu sistem kullanılmaktadır.
- Mavi Kart sisteminin altyapısı genellikle **özel sektör** tarafından kurulmakta (sadece İstanbul Bölgesi'nde İstaç A.Ş.) ve **kurulum giderleri kıyı tesis işletmeleri tarafından** karşılanmaktadır.

MAVİ KART SİSTEMİ TANIMI VE KAPSAMI (...)

Tablo 2: Mavi Kart siteminde tarafların sorumluluđu

Kıyı Tesisleri	<ul style="list-style-type: none">-Yeterli kapasite ve nitelikte atık kabul tesisi kurmak,-Atıkların aynı yönetmelik gereğince bertarafını sağlamak,-Alınan her atıkla ilgili bilgileri gemide bulunan mavi karta işlemekle, bilgileri işlemek üzere gerekli kart okuyucu ve internet altyapısını kurmak,-Mavi kartın gemilere dağıtımını sağlamak,-Atık Transfer Formunu doldurmakla yükümlüdür.
Atık Alım Gemileri	<ul style="list-style-type: none">-Alınan atığın türü ve miktarını mavi karta işlemek, gemilerden alınan atığı atık kabul tesislerine vermek, mavi kartı gemilere dağıtmakla yükümlüdür.
Yatlar	<ul style="list-style-type: none">-Tekne için “Mavi Kart” temin etmek,-” Liman Çıkış Belgesi” başvurusu sırasında Mavi Kartı ibraz etmek,-Ticari gemiler giriş-çıkış zamanları ve yolcu sayılarını “Mavi Kart” sistemine işletmek,-Yurt dışından ve/veya “Mavi Kart” sisteminin uygulandığı alan sınırlarına ilk defa gelen gemiler, ilk 48 saat içinde “Mavi Kart” almak ve her türlü atıklarını bu karta işletmekle yükümlüdür.
Denetim	<ul style="list-style-type: none">-İl Çevre ve Şehircilik Müdürlükleri denetimleri yapmak ve gerekli kurumlar arası işbirliğini sağlamakla yükümlüdür. (Kurum denetimleri). Sahil Güvenlik ise tekne denetimlerini yürütür.

ARAŞTIRMANIN AMACI VE YÖNTEMİ

Araştırmanın Amacı;

- Türkiye’de faaliyet gösteren yatçılar için en önemli atık boşaltım noktalarından olan marina **işletmelerinde Mavi Kart uygulamasının mevcut işleyişi ve bu işleyişte karşılaşılan sorunların ortaya konulması** amaçlanmıştır.

Ana Kütle ve Örneklem;

- Ana Kütle: Türkiye’de faaliyet gösteren marina iřletmelerinde üst düzey marina yetkilileri
- Örneklem: Türkiye’de Ege, Akdeniz ve Marmara Denizi (İstanbul ve Karadeniz hariç) sahillerinde faaliyet gösteren ve **denizde bağlama kapasitesi 200 tekne üzerinde** olan **25 marina iřletmesi** üst düzey marina yetkilileri

ARAŞTIRMANIN AMACI VE YÖNTEMİ (...)

Veri Toplama Aracı;

- Yüz-yüze ve telefonla **yarı-yapılandırılmış görüşmeler**
(marina müdürleri, mavi kart altyapısını kuran firmalar, tekne sahipleri, tekne kaptanları)
- **Anket uygulaması** (e-posta yoluyla)
(19 Adet çoktan seçmeli ve açık uçlu sorunun yer aldığı anket formu)
- **14 marina işletmesinden** anket uygulamasına geri dönüş alınmıştır.
- **Antalya, Muğla (Göcek, Fethiye, Marmaris, Bodrum), Aydın, İzmir** illerinde bulunan ve **Güney Marmara Bölgesinde** yer alan marinalardan anket çalışmasına geri dönüşler alınmıştır.
- Anketi yanıtlayan yetkililerden;
10'u **Marina Müdürü**, 2'si **Teknik Hizmetler Müdürü**, 2'si de **Ön Büro Müdürü**'dür.

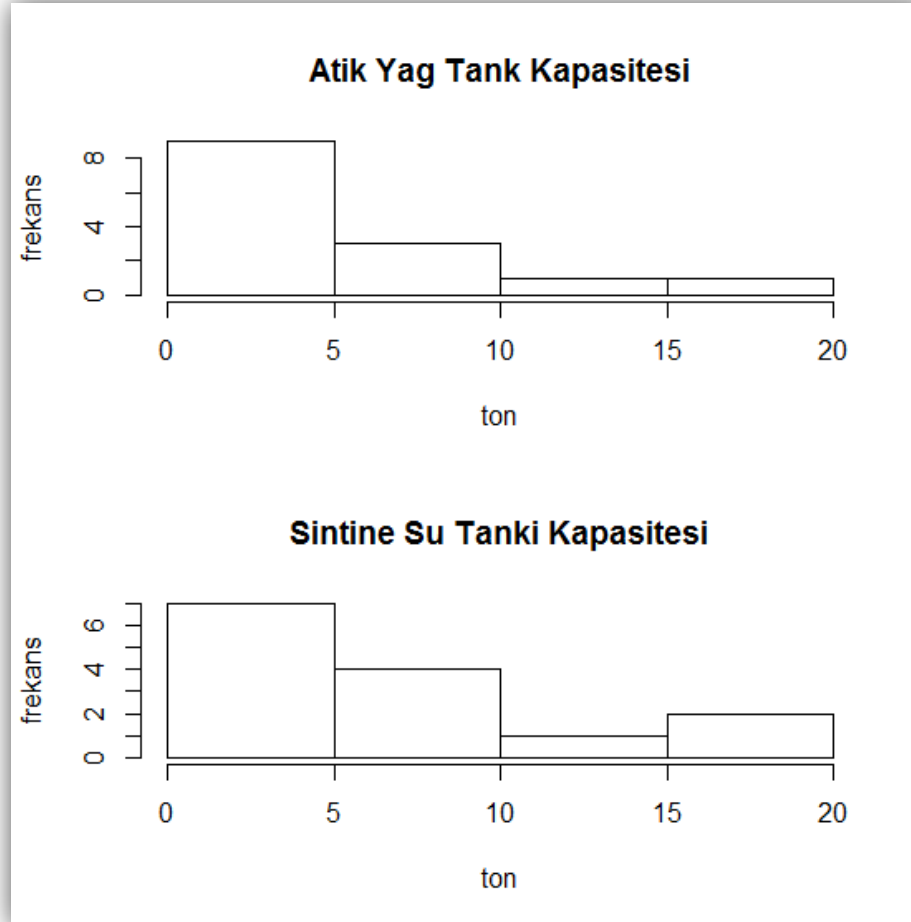
BULGULAR

Aritma Sistemi

- Marinalardan 10 tanesinde **pis su alım sistemi, belediyenin kanalizasyon sistemine** bağlıdır.
- **9 marina**, marinalar tarafından teknelerden toplanan ve belediyenin kanalizasyonuna aktarılan pissuların, bazı ilçelerde **derin deniz deşarjı yöntemi** ile tekrar denize bırakıldığını belirtmişlerdir.

BULGULAR

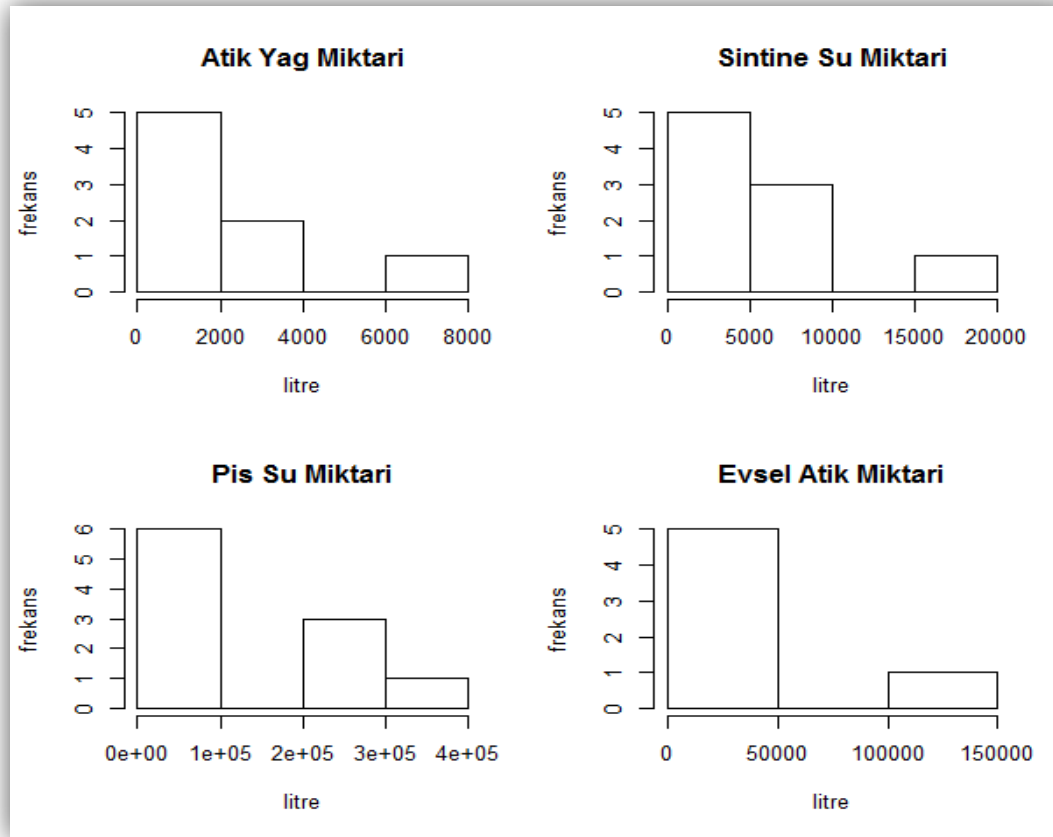
Mevcut Tank Kapasiteleri

Şekil 1: Marinaların atık yağ ve sintine suyu tankı kapasiteleri

BULGULAR

2015 yılında Toplanan Atık Miktarları

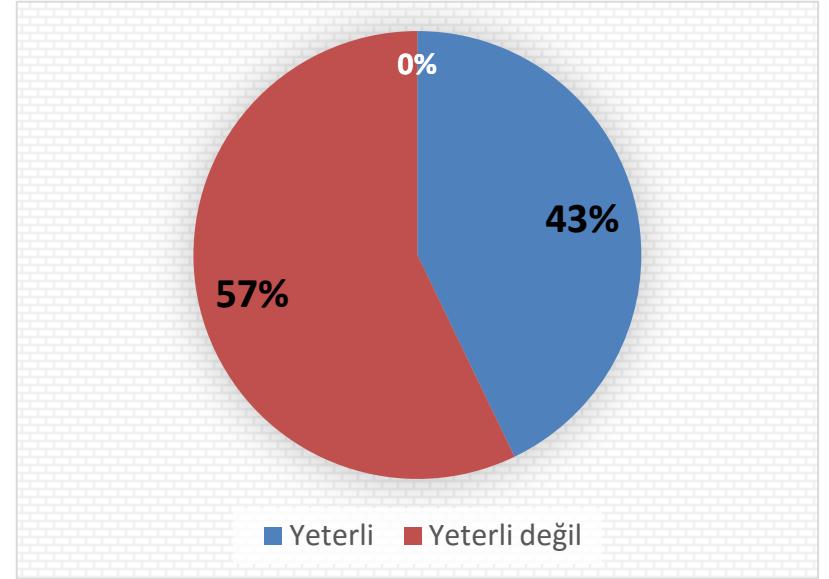

Şekil 2: Marinalarda toplanan atık yağ, sentine suyu, pis su ve evsel atık miktarları

BULGULAR

Mevcut Atık Alım Noktalarının Yeterliliđi

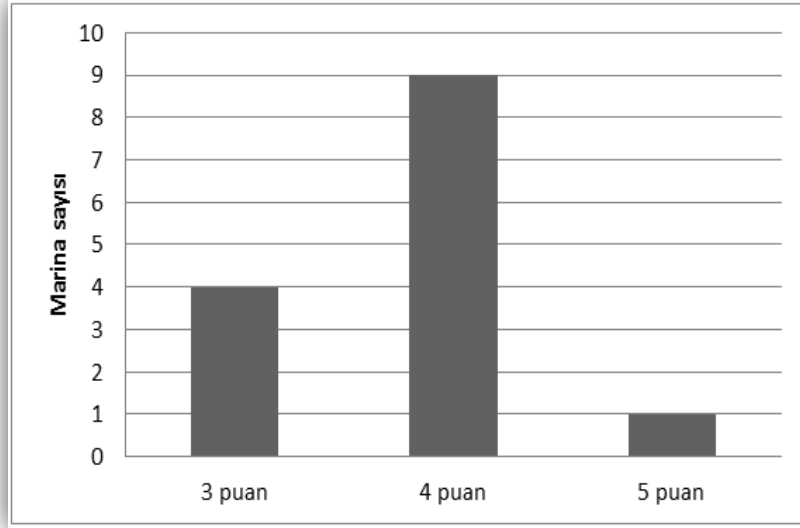
- **Güney Ege Bölgesi'nde faaliyet gösteren marina işletmeleri, bölgelerinde mevcut atık alım noktalarının yeterli olmadığını ve eksik bölgeler için yeni atık alım noktaları oluşturulması gerektiğini belirtmişlerdir.**

Şekil 3: Atık alım noktalarının sayısını marina yöneticilerinin değerlendirmesi

BULGULAR

Bakanlık Yazılım Sistemi Altyapısı

Şekil 4: Bakanlık Yazılım Sistemi Puanlaması
(1: çok kötü 5: çok iyi).

- 5 marina aksaklık yaşamadığını, 9 tanesi ise **zaman zaman sisteme bağlanamadığını** ya da **otomatik veri işleyemediğini** belirtmiştir.
- Ayrıca bazı yöneticiler, sistemin kuruluşundan bu yana **yazılımda yapılan güncellemeler sayesinde yaşanan sorunların azaldığını** belirtmişlerdir.

BULGULAR

Yatırım ve Bakım Maliyetleri

- Marinalarda atık alım sistemi 70- 80 bin TL
- Mavi Kart sistemi 25 bin TL civarı
- Yıllık bakım maliyetinin 5 bin TL civarı

Yoğunluk Durumu

- **Güney Ege Bölgesi**'nde faaliyet gösteren ve günlük tekne yoğunluğu fazla olan 5 marina, **yoğunluğa bağlı olarak zaman zaman sıkıntılar yaşadıklarını** ifade etmişlerdir.

BULGULAR

İlave İstihdam

- Mavi kart atık alım noktasında marinaların **1 daimi görevli bulundurma zorunluluğunu** söz konusudur.
- Ankete katılan 14 marinanın yarısı, mavi kart sistemi için **ilave personel istihdam** ederken, diğer yarısı **istihdamı gerekli görmemiş** ve ihtiyacı mevcut personelleri ile karşılamıştır .
- Mavi Kart programını **kullanma ve karta atık işleme, yeni kart düzenleme, atık alım bedeli tahsil etme** gibi işlemler ise marinaların tamamında **ön büro personelleri** tarafından yürütülmektedir.

BULGULAR

Kontratsız Tekneden Atık Alım Kabulü

- Marinaların 9 tanesi **marina ile kontratı bulunmayan teknelerden atık kabul etmekte**, 3 tanesi **etmemekte**, 2 tanesi de **eğer yoğunluk yoksa atık kabul etmektedirler**.
- Kontratsız teknelerden atık kabul etmeyen marinaların gerekçesi;
 - Sistemin marinaya bir **maliyeti** olması (kurulum, bakım/tutum)
 - Marinalara **atık alım lisansının**, marinaların bağlama kapasitesine göre verilmesi

BULGULAR

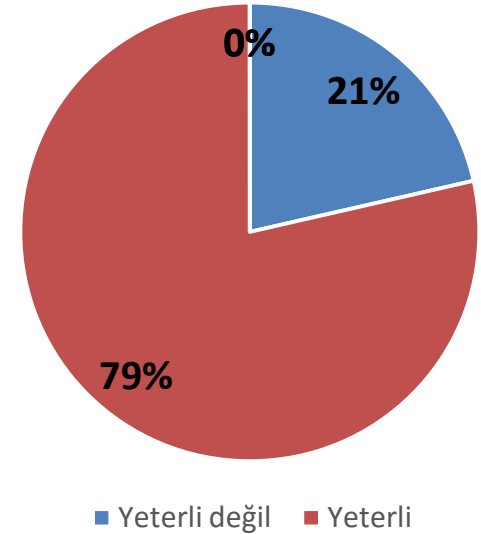
Tekne Sahiplerinin Farkındalık Durumu

- Marinaların 10 tanesi, tekne sahiplerinin mavi kart sistemi hakkında **yeterli bilgiye sahip olmadığını** düşünmektedir.
- Özellikle bazı marinalar, tekne sahiplerini kart edinmeleri konusunda **mümkün olduğunca bilgilendirmeye çalıştıklarını** ve hatırlatıcı e-posta gönderdiklerini; buna rağmen hala marinalarında Mavi Kart uygulamasına geçmeyen teknelerin bulunduğunu belirtmişlerdir.

BULGULAR

İlgili Mevzuatın Yeterliliđi

- Mevzuatın eksik yönleri sırasıyla;
 - teknelere yönelik yaptırımların yetersiz olması,
 - belediyelere yönelik yaptırımın olmaması ve bazı belediyelerin atıkları derin su deşarjıyla denize boşaltması,
 - prosedür yoğunluğu,
 - teknelere yapılan denetimlerin seyrekliđi.

Şekil 5: İlgili mevzuatın yeterliliğinin değerlendirilmesi

BULGULAR

Sistemin Amacına Ulaşması

Tablo 3: Mavi Kart Sistemi amacına ulaşıp ulaşmadığının marinacılar tarafından değerlendirilmesi

Cevaplar	Cevaplayan sayısı
Amacına ulaşmıştır.	5
Kısmen amacına ulaşmıştır.	3
Amacına ulaşmamıştır.	6

- Uygulamanın kısmen amacına ulaştığını belirten yöneticilerden bazıları, **sistemdeki eksiklikler tamamlanıp tüm paydaşlar tarafından sistemin uygulanmaya başlaması** ile mevcut sorunların üstesinden gelinmesinin sağlanacağını belirtmişlerdir.

BULGULAR

Diğer Yorum ve Görüşler

Kara kaynaklı kirlilik (deniz kirliliğinin %95'ine sebep)

- Kara kaynaklı kirliliğin kontrol altına alınması
- Kıyı belediyelerinin alt yapısının güçlendirilmesi

Denetimlerin arttırılması

- Tekneler
- Belediyeler (kanalizasyon çıkışlarından her ay alınacak su örneklerinin laboratuvar koşullarında denetlenmesi ve kamuoyu ile paylaşılması)

Çevre bilincinin oluşturulması

- Eğitimler

BULGULAR

Diğer Yorum ve Görüşler (...)

Mavi Kart Sisteminin alt yapısı

- Kıyı tesislerinin artırılmasının gerekliliğine paralel olarak, **atık alım teknelerinin** sayılarının artırılması,
- Kullanılan yazılımda yaşanan **iletişim sorununun** giderilmesi,
- Mavi kart yazılımı ile ilgili **Bakanlık** veya **Çevre İl Müdürlükleri**'nde konuya hakim ve teknik destek sağlayabilecek yeterlilikte **bilgili personelin bulundurulması.**

Marinaların denetçi konumdan çıkarılması

SONUÇ

- Araştırmanın sonuçlarına göre, **marina işletmelerinin** Mavi Kart sistemi için gerekli **altyapı çalışmalarını** yaptığı görülmektedir.
- Yatçılık faaliyetleri açısından yoğunluğun fazla olduğu **Güney Ege Bölgesi'nde atık alım istasyonlarının arttırılmasına yönelik** çalışmaların yapılması, sistemin etkinliği açısından önem taşımaktadır.
- Belediyelerin kendilerine teslim edilen atıkların geri dönüşümünü sağlamaları, sistemin amacına ulaşması açısından büyük önem arz etmektedir.
- Kağıt üzerinde her ne kadar uygulama tam gibi duruyor olsa da, **tekne sahiplerinin** bu konuda **gereken bilince sahip olmaması**, sistemin tam anlamıyla amacına ulaşmasında önemli bir engeldir.

SONUÇ (...)

- Kıyı alanlarında gerçekleştirilen faaliyetlere ilişkin yapılan hukuki, altyapı ve benzer düzenlemelerde **bütünleşik bir yönetim anlayışının belirlenmesi** sorunların çözümünde etkili olacaktır.
- Çalışma kapsamında **marina idaresi** hedeflenmiş olup bu araştırma daha sonra yat sahipleri gibi tarafların dahil edilmesiyle geliştirilmeye açıktır. Yürütülecek yeni araştırmalarla Mavi Kart sisteminin iyileştirilmesine yönelik daha detaylı bilgiler elde edilebilir.

DİNLEDİĞİNİZ İÇİN TEŞEKKÜRLER...

Yrd.Doç.Dr. İlke Koşar Danışman

ilke.kosar@mu.edu.tr

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Bodrum Denizcilik Meslek Yüksekokulu

Araş. Gör. Elif Koç

elif.koc@outlook.com

Dokuz Eylül Üniversitesi

Denizcilik Fakültesi

Yrd.Doç.Dr. Alper Kılıç

Bandırma Onyedli Eylül Üniversitesi

Denizcilik Fakültesi

alperkiloc@balikesir.edu.tr

